

מדינת ישראל
משרד החינוך

ראמ"ה
הרשות הארצית
למדידה והערכה בחינוך

המזכירות הפדגוגית

אוריינות שפה

מחווון למבחן לכיתה ח

נוסח א | נוסח ב

581135

הנחיות כלליות לבדיקת המבחן

לפניכם מחוון למבחן אסי"ף באוריינות שפה. במחווון יש הנחיות הן לבודקי המבחן החיצוני המשתמשים במערכת ההקלדה, והן לבודקי המבחן הפנימי המשתמשים בכלי לחישוב ציונים.

- הנחיות ייחודיות לבודקי המבחן החיצוני כתובות לצד הסמל: ✓
- בשאלות סגורות שבהן סדר המסיחים שונה בנוסחים השונים או בשאלות שבהן סדר השאלות או הסעיפים שונה בנוסחים השונים, התשובה בנוסח א כתובה **בצד ימין**, והתשובה בנוסח ב לשאלה הזוהי כתובה **בצד שמאל** (ראו דוגמה בתשובה לשאלה 1 במחווון).
- אם אין תשובה או נראה כי לא ניסה התלמיד לענות על שאלה, או ענה תשובות כגון "לא יודע", צייר ציור או העתיק הוראות, בודקי המבחן הפנימי ישאירו את התא הנוגע לציון השאלה ריק.
- ✓ **בודקי המבחן החיצוני** יקלידו "לא ענה".

שאלות פתוחות:

- דוגמאות הכתובות בגופן **כתב יד** הן דוגמאות מקוריות של תשובות תלמידים, והן מובאות בלשונם.
- חלק מהדוגמאות או מההנחיות להערכה כתוב בין סוגריים. הכתוב בין סוגריים אינו חייב להיות בתשובת התלמיד.
- אין להוריד נקודות בשל שגיאות כתיב או בשל ניסוח שגוי, אלא אם כן מצוין אחרת.
- תשובות שיש בהן מידע עודף:
- אם המידע העודף שגוי, כל התשובה שגויה, אלא אם כן מצוין אחרת.
- אם המידע העודף אינו שגוי, אין להוריד נקודות למרות המידע העודף, אלא אם כן מצוין אחרת.
- אם המידע העודף הוא העתקה בלתי מושכלת (למשל העתקה גורפת של פסקה, העתקה של חלקי משפט מהטקסט לפני התשובה או אחריה), כל התשובה שגויה.
- ✓ במבחן החיצוני, בצד השמאלי של השאלות הפתוחות, יש משבצות המיועדות לשימוש הבודק.
- **בודקי המבחן החיצוני** יכתבו את הציון של כל סעיף בשאלה פתוחה במשבצת המתאימה, ולאחר מכן יקלידו את הציון במערכת ההקלדה.

שאלות רב־ברירה:

- בודקי המבחן הפנימי יעריכו את תשובת התלמיד לפי המחווון ויקלידו את הציון המתאים.
- ✓ **בודקי המבחן החיצוני** יקלידו את מה שסימן התלמיד.
- אם סימן התלמיד כמה תשובות, בודקי המבחן הפנימי יקלידו את הציון 0.
- ✓ **בודקי המבחן החיצוני** יקלידו "סימן מרובה".

טקסט 1 – "דרך המשי"

נוסח א

שאלה 1

הבנת הנקרא: הבנה – פרשנות והיסק
התלמידים נדרשים להבין רעיון מרכזי בטקסט.

תשובות (2), (4)	4 נק' הסימן ✓ מסומן ליד שתי התשובות האלה: (1) היא הייתה דרך שבה העבירו ידע בין המזרח ובין המערב. (3) היא הייתה נתיב המסחר הגדול ביותר בעולם.
	2 נק' הסימן ✓ מסומן ליד אחת התשובות שלעיל, או הסימן ✓ מסומן ליד אחת התשובות שלעיל וליד עוד תשובה שאינה מהתשובות שלעיל.
	0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה שבה הסימן ✓ מסומן ליד שתי התשובות שלעיל וליד עוד תשובה שאינה מהתשובות שלעיל.

שאלה 2 סעיף א

הבנת הנקרא: איתור מידע
התלמידים נדרשים לאתר פרטי מידע (בטקסט) המשותפים לשלושה אישים.

	2 נק' שני דברים מהדברים שלהלן כתובים בתשובה: ● שלושתם היו מגלי עולם (מפורסמים) או חוקרים או חוקרי ארצות, או שלושתם ערכו מסעות. ● שלושתם עברו בדרך המשי. ● שלושתם תיארו את מסעותיהם בספרים, או שלושתם היו סופרים, או בזכות שלושתם יש מידע על דרך המשי בתקופת חייהם.
	1 נק' אחד הדברים שלעיל כתוב בתשובה.
	0 נק' כל תשובה אחרת

שאלה 2 סעיף ב

הבנת הנקרא: הבנה – פרשנות והיסק
התלמידים נדרשים להסיק מה ההבדל בין שני אישים לפי הכתוב בהערת השוליים.

תשובות (3), (5)	הסימן ✓ מסומן ליד שתי התשובות האלה: (1) הם היו בני תרבויות שונות. (4) הם יצאו לדרך המשי בשל סיבות שונות.	2 נק'
	הסימן ✓ מסומן ליד אחת התשובות שלעיל, או הסימן ✓ מסומן ליד אחת התשובות שלעיל וליד עוד תשובה שאינה מהתשובות שלעיל.	1 נק'
	כל תשובה אחרת, לרבות תשובה שבה הסימן ✓ מסומן ליד שתי התשובות שלעיל וליד עוד תשובה שאינה מהתשובות שלעיל.	0 נק'

שאלה 3

הבנת הנקרא: הבנה – פרשנות והיסק
התלמידים נדרשים להסיק מסקנה לפי הכתוב בחלק מהטקסט.

תשובה (4)	תשובה (1): כסף, יוקרה והערכה	4 נק'
	כל תשובה אחרת	0 נק'

בודקי המבחן החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד.

שאלה 4

הבנת הנקרא: איתור מידע
התלמידים נדרשים לאתר מידע גלוי בטקסט.

4 נק' החסר בטבלה כתוב בארבעת הסעיפים כפי שמפורט להלן:

המוצר	באיזה כיוון הועבר
1. משי	מהמזרח למערב
2. זכוכית	מהמערב למזרח
3. נייר	מהמזרח למערב
4. קשתות וחיצים	מהמזרח למערב

הערה: התשובה "סין" (במקום "המזרח") והתשובה "אירופה" או התשובה "הים התיכון" (במקום "המערב") ייחשבו תשובות נכונות.

2 נק' החסר בטבלה כתוב בשלושה סעיפים מהסעיפים שלעיל.

1 נק' החסר בטבלה כתוב בשני סעיפים מהסעיפים שלעיל.

0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה שבה החסר בטבלה כתוב רק באחד הסעיפים שלעיל.

שאלה 5 סעיף א

הבנת הנקרא: איתור מידע
התלמידים נדרשים לאתר בטקסט מידע לוקאלי גלוי.

4 נק' התשובה עוסקת באחת הסיבות האלה:

- במלחמות;
 - בעימותים;
 - במרידות לאורך הדרך;
 - בהיחלשות המדינות;
 - בהפסקת הפעילות בקטעים מסוימים בדרך.
- לדוגמה:

● *מלחמות, צימותים ואריבות אכראו להיחלשותן של המדינות ולהפסקת פעילות הקטעים מסוימים.*

● *הסיבה היא מלחמות וסכסוכים.*

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

● *הסיבה לפינוי הנתיבים בדרך היא מפני שבצקבות זאת קמו צריט ואחרות נפלן.*

● *הנתיבים של דרך המשי אכראו מלחמות, צימותים וארידות.*

שאלה 5 סעיף ב

הבנת הנקרא: איתור מידע
התלמידים נדרשים לאתר בטקסט מידע לוקאלי גלוי.

4 נק' התשובה היא שהיו ערים שנפלו או דעכו או נשכחו, והיו ערים שקמו או שגשגו, לדוגמה:

- *בצקבות זאת קמו צריט ואחרות נפלו. כק קרה לציר תדמור שבסוריה ולציר פטרה שבירדן. הן*
decide כעצברו בהן שיירות הסותרים, ודצכו ונשכחו לאחר שהתרחק מהן נתיב המסחר.

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

- *כתוצאה משינוי הנתיבים דצכו ונשכחו לאחר שהתרחק מהם נתיב המסחר.*
- *מלחמות ציונותיות ומרידות זרמו להיחלשות המדינות ולהפסקות הפצילות בקטצית מסוימות*
fe הדרכ.

שאלה 6

הבנת הנקרא: הבנה – פרשנות והיסק
התלמידים נדרשים להשוות בין פרטי מידע המשותפים לטקסט רציף ולטקסט שאינו רציף (מפה).

4 נק' שני פרטי מידע מהפרטים שלהלן כתובים בתשובה:

- דרך המשי עברה במקומות רבים (תשובה שכתובים בה שמות המקומות שבמפה ובטקסט, תיחשב תשובה נכונה).
- דרך המשי חיברה בין הים התיכון ובין סין.
- כלי התחבורה העיקרי ששימש את הנוסעים בדרך המשי היה גמלים.
- הנסיעה בדרך המשי הייתה דו־כיוונית.
- דרך המשי הייתה ארוכה.
- בדרך המשי היו נתיבים (מפוצלים).

2 נק' אחד הפרטים שלעיל כתוב בתשובה, לדוגמה:

- 1. *מלטים צוברים במדבר.*
(הפרט הזה אינו עוסק בדרך המשי.)
- 2. *דרך המשי היא מצרכת fe נתיבי מסחר עצברו בין מזרח למערב.*

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

- *סין נמצאת במזרח והיא התיכון נמצא במערב.*
(התשובה אינה עוסקת בדרך המשי.)
- *הדרך עצמה בצריט תדמור ופטרה.*
(שמות הערים מוזכרים בטקסט אך אינם מוצגים במפה.)

4 נק' יש בתשובה סיבה **אחת** מהטקסט הראשי וסיבה **אחרת** מהטקסט הנלווה לו כפי שמפורט להלן:

סיבות מהטקסט הראשי:

- לא היה קל לעבור בדרך המשי, **או** העוברים בדרך המשי נאלצו להתמודד עם תנאים קשים (למשל מחסור במים, טמפרטורות גבוהות, טמפרטורות נמוכות, סופות חול, קור קיצוני וסופות שלג).
- סכסוכים מנעו את המעבר בדרך המשי וסיכנו את הנוסעים בה.
- דרך המשי ארוכה מאוד, **או** דרך המשי משתרעת על פני 8,000 ק"מ.

סיבות מהטקסט הנלווה:

- שנים רבות נדרשו כדי לעבור את כל הדרך.
 - הנוסעים נאלצו להתכונן למסע הארוך ולאגור מזון ומים רבים.
 - הנוסעים היו צריכים לעבור מרחקים גדולים.
- הערה:** תשובה העוסקת בעובדה שנאות המדבר הפוריים במערב סין מרוחקים זה מזה מרחק של 200 ק"מ בערך, תיחשב תשובה נכונה.

2 נק' יש בתשובה **אחת** הסיבות שלעיל מהטקסט הראשי **או אחת** הסיבות שלעיל מהטקסט הנלווה לו,

לדוגמה:

- 1. סיבה מהטקסט הראשי: *הדרך מאוד ארוכה.*
- 2. סיבה מהטקסט הנלווה: *היה צריך לעבור מרחקים גדולים מנאת מדבר אחת לנאת מדבר שנייה.*
(רמות הפירוט בשתי התשובות שונות, אך שתיהן עוסקות באותה סיבה – במרחק.)
- 1. סיבה מהטקסט הראשי: *סופות חול.*
- 2. סיבה מהטקסט הנלווה: *הם נסעו בשיירות ובהן מאות בהמות מסע.*
(רק הסיבה מהטקסט הראשי נכונה.)

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

- 1. סיבה מהטקסט הראשי: *באלף הינוני בנתיהי הדרך.*
- 2. סיבה מהטקסט הנלווה: *דרך קדומה. סוחרים לא יכלו לעבור שם.*

שאלה 8

הבנת הנקרא: הבנה – פרשנות והיסק
התלמידים נדרשים להבין קשר שאינו גלוי בטקסט (קשר של סיבה).

תשובה (2)

4 נק' תשובה (3): כי הדרך לא הייתה בטוחה עוד למעבר.

0 נק' כל תשובה אחרת

בודקי המבחן החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד.

שאלה 9

הבנת הנקרא: הערכה ביקורתית ורפלקציה
התלמידים נדרשים להצדיק עמדה ולכסס אותה על מידע הכתוב בטקסט.

4 נק' התשובה עוסקת בניגוד שבין הרוך והעדינות של בד המשי ובין הקושי של העוברים בדרך המשי בשל התנאים שנאלצו להתמודד עימם, לדוגמה:

- *כי הדרך קשה מאוד מחינת מזל האוויר והתנאים בה קשים לצומת זאת משי הוא בד צדין.*
- *בטקסט כתוב: "לא היה קל לצבור בדרך המשי", "תנאים קשים", מנה אנתנו יכולים לדעת שהדרך לא צדינה ורכה.*

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

- *כי הבד לא יוכל לשרוד את המשא כי זה יכול להיקרצ ולהתפרק במהלך המסע.*
 - *לא מתאים להשתמש במשי כי משי הוא בד צדין ורק.*
- (התשובה היא העתקה מהשאלה.)

שאלה 10

הבנת הנקרא: הערכה ביקורתית ורפלקציה
התלמידים נדרשים לקשר בין ידע עולם ובין מידע הכתוב בטקסט.

4 נק' יש בתשובה אחת מנקודות הדמיון (בין דרך המשי ובין האינטרנט) האלה:

- מעבר של רעיונות ומידע, לדוגמה:
 - הכותב השווה את דרך המשי כאינטרנט מכיוון שדרך המשי הייתה גם אפיק מרכזי לחילופי רעיונות בין צאצאים;
 - קיום מסחר או מעבר של מוצרים וסחורות, לדוגמה:
 - כי זו הייתה דרך המסחר אז כמו האינטרנט היום שאפשר לנו לסחור ולקנות הכול; אפשרות החשיפה לתרבויות אחרות, לדוגמה:
 - דרך זו חיברה את כל העולם ופצצה את אנשים יכלו להיחשף לתרבויות שונות;
 - קיום הקשר בין אנשים ממקומות שונים ומרוחקים, לדוגמה:
 - בזכות הדרך אנשים מדינות שונות ורחוקות נפגשו.
- 0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:
- כי דרך המשי הייתה כמו אינטרנט שכולם מתצסקים בה.
 - לדעתי הוא התכוון שהכול קורה בדרך המשי.

טקסט 2 – "גדול הנוסעים – מרקו פולו"

שאלה 11

הבנת הנקרא: הבנה – פרשנות והיסק
התלמידים נדרשים להבין את המטרה של השימוש באמצעי לשוני בטקסט.

תשובה (1)

4 נק' תשובה (2): הבהרה.

0 נק' כל תשובה אחרת

בדקי המבחן החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד. ✓

שאלה 12

הבנת הנקרא: הבנה – פרשנות והיסק
התלמידים נדרשים להבין את הפירוש של מילה בהקשר.

תשובה (3)

4 נק' תשובה (2): ממצאי סיפורים דמיוניים

0 נק' כל תשובה אחרת

בדקי המבחן החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד. ✓

שאלה 13

הבנה – פרשנות והיסק
התלמידים נדרשים להבין את הפירוש של צירוף בהקשר.

4 נק' התשובה עוסקת במשמעות המילים: בכל מקום ומקום בסין, בכל פינה שבה או בכל שטחה, לדוגמה:

● נסע בכל סין.

● נסע בכל האדמה.

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

● נסע לאן שרצה.

● הוא ידע מה האורף של סין.

● הוא שהה בסין.

שאלה 14

הבנת הנקרא: איתור מידע

התלמידים נדרשים לאתר מידע בטקסט הראשי או בטקסט הנלווה לו.

4 נק' יש בתשובה אחת הסיבות האלה:

סיבות מהטקסט הראשי:

● בזכות הספר למדו על ארצות אסיה, ובייחוד על סין ועל תרבותה, לדוגמה:

● *הספר הכיר ולימד את הצולט על אסיה.*

● בזכות הספר נחשפו אזורים בלתי נודעים, לדוגמה:

● *מרקו פולו הכתיב סיפור על מקום שהיה בלתי נודע.*

סיבות מהטקסט הנלווה:

● בזכות הספר מצטיירת תמונה בהירה וטובה של העולם במאה השלוש עשרה.

● בזכות התיאורים שבספר אפשר להבין איך נסעו, איך חיו ואיך סחרו לפני כמעט 800 שנים.

● בזכות הספר הבינו באירופה שיש מעצמות אדירות גם מחוץ ליבשת.

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

● *חשיבותו של ספרו של מרקו פולו הייתה גדולה. היא צוררה הרבה צניין סביבו והשפיעה על אנשים רבים.*

● *לחצו את התחושה של איך זה מרגיש להיות בדרכי המשי.*

● *ספרו של מרקו פולו נחשב לספר המסעות החשוב ביותר בהיסטוריה.*

שאלה 15

הבנת הנקרא: הבנה – פרשנות והיסק

התלמידים נדרשים להסיק מסקנה לפי הכתוב בטקסט.

4 נק' תשובה (4): הסינים היו מתקדמים יותר מהאירופים בתחומים מסוימים. | תשובה (1)

0 נק' כל תשובה אחרת

✓ **בודקי המבחן החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד.**

שאלה 16

הבנת הנקרא: הבנה – פרשנות והיסק
התלמידים נדרשים להבין את המשמעות המשתמעת של משפט בטקסט.

4 נק' תשובה (3): הוא דיבר אמת וכל דבריו היו נכונים. תשובה (4)

0 נק' כל תשובה אחרת

בדקי המבחן החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד. ✓

שאלה 17

הבנת הנקרא: הערכה ביקורתית ורפלקציה
התלמידים נדרשים לקשר בין מידע מהטקסט הראשי ובין מידע מטקסט חיצוני.

4 נק' תשובה (2): מרקו פולו לא הגיע לסין במסעותיו. תשובה (3)

0 נק' כל תשובה אחרת

בדקי המבחן החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד. ✓

טקסט 3 – "יומנו של אילן רמון"

שאלה 18

הבנת הנקרא: הערכה ביקורתית ורפלקציה
התלמידים נדרשים לשער השערות בנוגע למתואר בטקסט.

תשובות (1), (5)	4 נק' הסימן ✓ מסומן ליד שתי התשובות האלה: (2) כי רצו להנציח את זכרו של האסטרונאוט הישראלי הראשון בחלל. (4) כי יש ביומן תיעוד חשוב וייחודי של חוויות שהייה בחלל.
	2 נק' הסימן ✓ מסומן ליד אחת התשובות שלעיל, או הסימן ✓ מסומן ליד אחת התשובות שלעיל וליד עוד תשובה שאינה מהתשובות שלעיל.
	0 נק' כל תשובה אחרת, לרבות תשובה שבה הסימן ✓ מסומן ליד שתי התשובות שלעיל וליד עוד תשובה שאינה מהתשובות שלעיל.

שאלה 19

הבנת הנקרא: הבנה – פרשנות והיסק
התלמידים נדרשים להבין את המשמעות של צירוף מטפורי לפי הכתוב בטקסט.

תשובה (1)	4 נק' תשובה (4): הכול מתנהל בתיאום וביעילות.
	0 נק' כל תשובה אחרת
	✓ בודקי המבחן החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד.

שאלה 20

הבנת הנקרא: הבנה – פרשנות והיסק
התלמידים נדרשים להבין את המשמעות של מילה בהקשר.

תשובה (2)	4 נק' תשובה (1): חולפות
	0 נק' כל תשובה אחרת
	✓ בודקי המבחן החיצוני יקלידו את מה שסימן התלמיד.

4 נק' יש בתשובה אחד הציטוטים האלה (משורות 4-5 שבדף השלישי ביומן):

- "למעבדה, ניסוי אחד, עוד אחד, קצת ניקיון, אחסון, לאחר כמה ימים עוד ניסוי."
- "למעבדה, ניסוי אחד, עוד אחד [...]"
- "[...] לאחר כמה ימים עוד ניסוי."

3 נק' יש בתשובה אחד הציטוטים האלה (משורות 6-7 שבדף השלישי ביומן):

- "תצפית על האוזון [...]"
- "תצפית נפלאה על סופות ברקים אדירות בהודו, טיבט, סין ויפן."

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

- *אנחנו בחבל. מי היה מאמין? אין זמן לחשוב על זה. מרוכזים במטלות.*
- *קאמי בבוקר בריחוף קליף ובתנועה מוצלצלת ל"חדר המשפחה", למטבח, שנייט, פניט ולצבודה. קצת קפה חוטים לדרכ. למעבדה, ניסוי אחד, עוד אחד, קצת ניקיון, אחסון, לאחר כמה ימים עוד ניסוי.*
- (התשובה היא העתקה גורפת מהטקסט.)
- *סנסו לשם שהיף לצצ מחקרים בחבל.*
- (התשובה אינה מהטקסט.)

4 נק' שני קשיים מהקשיים שלהלן כתובים בתשובה:

- חוסר שליטה על הגוף או תחושה של חוסר משקל הגוף או קושי לתפקד בזמן ריחוף או קושי להזיז את הגוף ("...") הגוף לא נשמע לפקודות.;
- כאב ראש ("...") הראש מתחיל להתנפח.;
- עומס העבודה או עומס המשימות;
- ביצוע פעולות בזמן רב יותר מהרגיל ("...") הכל לוקח הרבה יותר זמן [...];
- תחושה של קלאוסטרופוביה.

הערות:

1. התשובה "חשש מתקלות טכניות" תיחשב תשובה נכונה.
2. תשובה כללית, כגון "קשיים גופניים" או "קשיים נפשיים", תיחשב תשובה נכונה. אבל אם אחד הקשיים הוא תשובה כללית, כאמור, והקושי האחר הוא דוגמה לאותו קושי, תנוקד התשובה ניקוד חלקי, לדוגמה:

● 1. קושי נפשי.

2. קלאוסטרופוביה.

(תשובה 2 היא דוגמה לתשובה 1, כלומר אין מדובר בשני קשיים שונים.)

● 1. קשיים פיזיים.

2. הראש מתחיל להתנפח.

(תשובה 2 היא דוגמה לתשובה 1, כלומר אין מדובר בשני קשיים שונים.)

2 נק' אחד הקשיים שלעיל כתוב בתשובה, או שני קשיים כתובים בתשובה, אך אחד מהם אינו מהקשיים שלעיל, לדוגמה:

● 1. אין זמן לחשוב על זה.

2. האויר לא נשמע לפקודות.

(תשובה 1 שגויה.)

● 1. חוסר שיווי משקל.

2. הם נתקלו בסופת ברקים.

(תשובה 2 שגויה.)

● 1. הראש כאילו מאבד שיווי משקל.

2. הראש כאילו נופל.

(תשובה 2 היא חזרה על תשובה 1.)

שאלה 22 המשך

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

- 1. כאביט בארץ. לא הרגיש טוב רוב הזמן.

(לא כתוב בטקסט במפורש שאילן רמון לא הרגיש טוב רוב הזמן).

- 2. התאצטצ אארץ ישראל.

(התשובה אינה מהטקסט.)

שאלה 23

הבנת הנקרא: הערכה ביקורתית ורפלקציה

התלמידים נדרשים לשער השערה לפי הכתוב בטקסטים ולפי ידע העולם שלהם.

4 נק' התשובה עוסקת בסיבה ליציאה למסע למרות סכנת החיים, למשל בגלל הרצון לקדם את האנושות, בגלל הרצון לכבוש יעדים חדשים, בגלל המחויבות למחקר מדעי, בגלל יצר ההרפתקנות או התשוקה למסעות, בגלל הצורך להתפרנס, לדוגמה:

- הט יוצאים למסעות מסוכנים למצן האנושות, לאלות דברים שיכולים לעזור או להפיק.

- כדי לאלות את הצולט ומה יש בו ולתעד את מה שהט ראו.

- כי הט סקרנים, הרפתקנים, רוצים לחקור ולדעת עוד.

- כי הט רוצים לתרום למדע.

- בשיל החוויה ובשיל הצטייה למצן הצולט.

- הט אלהים את מה שהט צושים.

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

- כי חשב למדוד על החלל.

- כי רק הט יכולים לעשות את זה.

- כי הט לא פחדים.

(רק היעדר פחד אינו סיבה מספקת ליציאה למסע מסכן חיים.)

הבנת הנקרא: הערכה ביקורתית ורפלקציה של לשון הטקסט ושל תוכנו
 התלמידים נדרשים לזהות אמצעים רטוריים המאפיינים כתיבה ביומן ולהביא ציטוטים מהטקסט המדגימים את האמצעים
 הרטוריים שזיהו.

4 נק' **שני** מאפיינים **שונים** (בנוגע לכתיבה ביומנו של אילן רמון) מהמאפיינים שלהלן (מאפייני-על) כתובים
 בתשובה, ולכל מאפיין יש גם ציטוט לדוגמה מהיומן:

- מאפיינים הקשורים לסגנון הכתיבה:
 - כתיבה בגוף ראשון (ציטוט אפשרי: *היום היה אולי היום הראשון שהרצתי שאני אמס "חוי" בחלף*);
 - כתיבה של משפטים קצרים או קטועים (ציטוט אפשרי: *וויילי אניצ, מורדיס מסקל, חמנ.* *שתי דקות*);
 - שימוש בשמות תואר שמשמעות הלואי שלהם חיובית או שלילית (ציטוט אפשרי: *תצפית נפלאה על סופות ברקים אדירות*);
- מאפיינים הקשורים לנושאי הכתיבה:
 - תיאור של הרהורים ומחשבות אישיות (ציטוט אפשרי: *לא, לא האמנתי. עד כעצ הצתת המנוצית עוד בקפתי*);
 - תיאור של תחושות (ציטוט אפשרי: *הזמן עובר לו וצדיין חוששים*);
 - תיאור של חוויות (ציטוט אפשרי: *אני מתפנה לצלצול מצלמה וכואה בפעם הראשונה מחנה מדהים*);
- מאפיינים הקשורים למטרת הכתיבה:
 - שימור ותייעוד של חוויות מתקופת השנייה בחלל (ציטוט אפשרי: *היום היה אולי היום הראשון שהרצתי שאני אמס "חוי" בחלף*);
 - ביטוי ועיבוד של רגשות (ציטוט אפשרי: *אנחנו בחלף! מי היה מאמין? אין זמן לחשוב על זה*);
- מאפיינים הקשורים לקהל היעד:
 - הכתיבה מיועדת לאילן רמון עצמו (ציטוט אפשרי: *אני מחליט לקחת עוד כדור פנדקס. מה אכפת לי? מרטיס טוב [דיבור פנימי]*);
 - הכתיבה מיועדת לבני משפחתו של אילן רמון ולאנשים הצופים בשיגור (ציטוט אפשרי: *אתם יוצאים עכשיו אל הים*).

הערות:

1. תשובה שכתובים בה **שני** מאפיינים שונים השייכים לאותו מאפיין-על, תיחשב תשובה נכונה, לדוגמה:

- 1. מאפיין: *הוא כותב באופן ראשון.*

ציטוט: *"בשמנה ורבע אני כבר מוכן."*

2. מאפיין: הוא כותב משפטים קצרים.

ציטוט: "הזמן נוחץ בצלצלתיו. עוד אין התרשלות. אנחנו לבד. מייק מנאנס לו
בכיסא."

(שני המאפיינים שייכים לאותו מאפיין על [סגנון הכתיבה].)

2. ציטוט מסוים עשוי לשמש דוגמה לכמה מאפיינים, לדוגמה:

1. מאפיין: כתיבה באורף ראשון.

ציטוט: "אני מתפנה לעצמות מצלחה ורואה בפעם הראשונה מחנה מדהימ. אינו
אטמוספירה דקיקה."

2. מאפיין: תיאורים מרשימים.

ציטוט: "אני מתפנה לעצמות מצלחה ורואה בפעם הראשונה מחנה מדהימ. אינו
אטמוספירה דקיקה."

2 נק' אחד המאפיינים שלעיל כתוב בתשובה, ולמאפיין הזה יש גם ציטוט לדוגמה מהיומן, או שני מאפיינים שונים כתובים בתשובה, ולשניהם יש גם ציטוט לדוגמה מהיומן, אך מאפיין אחד אינו מהמאפיינים שלעיל, לדוגמה:

1. מאפיין: המטרה של הכתיבה שלו היא לספר על חוויות עצב.

ציטוט: "תצפית נפלאה על סופות ברקים אדירות."

2. מאפיין: הוא כותב על נושאים שגדלק כלל כותבים ביומן כמו אירוצים מרשימים.

ציטוט: "אני מתפנה לעצמות מצלחה ורואה בפעם הראשונה מחנה מדהימ. אינו
אטמוספירה דקיקה. אנחנו בחלל!"

(אין בתשובה שני מאפיינים שונים.)

0 נק' כל תשובה אחרת, לדוגמה:

1. הנושאים הם יותר אישיים מאשר בטקסט. (ציטוט: אילן משתף את החוויה האישית שלו וכותב
מנקודת הראייה שלו.)

(למאפיין אין ציטוט לדוגמה.)

2. כתיבה ביומן מבטאת מחשבות עצובות קראש. (ציטוט: קראש מתחיל להתנפח...)

(המאפיין נכון אך הציטוט אינו מדגים אותו.)

מחווון למבחן באוריינות שפה

כיתה ח | נוסח א | נוסח ב

כל הזכויות שמורות למדינת ישראל, משרד החינוך, ראמ"ה. השימוש במסמך זה, לרבות הפריטים שבו, מוגבל למטרות לימוד אישיות בלבד או להוראה ולבחינה על ידי מוסד חינוך בלבד, לפי הרשאה מפורשת למוסד חינוך באתר ראמ"ה. זכויות השימוש אינן ניתנות להעברה. חל איסור מפורש לכל שימוש מסחרי וכן לכל מטרה אחרת שאינה מסחרית. אין להעתיק, להפיץ, לעבד, להציג, לשכפל, לפרסם, להנפיק רישיון, ליצור עבודות נגזרות בין על ידי המשתמש ובין באמצעות אחר לכל מטרה או למכור פריט מפרטי המידע, התוכן, המוצרים או השירותים שמקורם במסמך זה. תוכן המבחנים, לרבות טקסט, תוכנה, תמונות, גרפיקה וכל חומר אחר המוכלל במסמך זה, מוגן על ידי זכויות יוצרים, סימני מסחר, פטנטים או זכויות יוצרים וקניין רוחני אחרות, ועל פי כל דין; כל זכות שאינה ניתנת במסמך זה במפורש, דינה כזכות שמורה.